

Imerati se sprejemajo in velja
vstopna vrsta:

8 kr. če se tiska 1krat.

12 " " " " 2 "

16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
vredno primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Mesečnino prejema opravištvu
(administracija) in ekspedicijska na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto 10 gl. — kr.
za pol leta 5 " —
za četrt leta 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto 8 gl. 40 kr.
za pol leta 4 " 20 "
za četrt leta 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Medijatovi hiši,
št. 15.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Onemogla jeza.

V prehudi jezi je človek smešen in podoban medvedu, ki čok, v čegar zanjko se je vjel in ga za sabo vleče, zgrabi in ga trešči v brezno — ne vedoč, da ga bo čok za sabo potegnil.

To nam je prišlo na misel, ko smo brali sobotni list „Tagblatt“ ljubljanskega. Naši bralci vedo, da se za godrnjanje tega lista mi več ne menimo, kar je dobil vrednika moža, kateri o naših razmerah sodi kakor slepec o barvah, podučevati ga ne maramo, ker bi ne bilo posebno častno in le škoda za čas. Da se ga pa danes vendar lotimo, pride od tod, ker smo v njem zasledili zopet starega, politično faliranega Dežmana pero, kteremu so naše razmere že popolnoma znane, čeravno tako, kakor so se zdaj zasukale, gotovo ne po volji.

Ta stari Dežman doživlja namreč čedalje slabše čase in če bo tako naprej šlo, se bo pred smrtjo še zjokal, ko bo videl, da vse njegovo delo tolikih let pada v razvalne. Godi se mu pa res slabo, lansko leto je nemška reč propadla po vsem Kranjskem, letos so še Kočevarji, navelčavši se slepo tavati za njegovo svojatjo, pristopili k naši zastavi in zdaj mu odpade tudi njegovo rojstno mesto Idrija — voleč narodnjake v občinsko starešinstvo. Res, če se vse tako akazi, mora človek biti veliko hladneje krvi, kakor je ežman, da mu v srcu kuhajoča se jeza ne izkipi.

Nekter človek je tak, da, ko že drugega ne more, steče pred močnejim nasprotnikom in potem krči in zabavlja od daleč na vse grlo. In to stori Dežman v sobotnem „Tagblattu“ tako, da se z lista kar sliši njegov hripavi glas. Najprvo se spravi nad naše po-

slance na Dunaji, ki so podpisali Lichtensteinov predlog za preuredbo šolske postave na pravnejši, katoliški podlagi, ter bujska poslanca Vošnjaka in Obrezo zoper druge, češ da sta s podpisom tega predloga vrgla svoj liberalizem čez plot. Dve reči ste, ki ga posebno je zite, namreč sloga med našimi poslanci in pa skrb, da bi, če se naše šolske postave po onem predlogu prestrojijo, utegnili odškoditi najhujši petelniki, ki zdaj naše učitelje še strahujejo in so dobra pomoč ponemčevalcem naroda našega.

Drug spis se jezi nad zadnjimi občinskimi volitvami v Idriji, kjer so nemškutarji zelo sramotno propadli. Prej že se je togotil mož zaradi peticije v državnem zboru, v kateri se je naš poslanec princ Windisch Grätz potegnil za idrijske trpine, zdaj se pa spravi posebno nad sedanjega župana gosp. Trevena, ki si toliko prizadeva za zboljšanje stanu idrijčanov in odpravo starodavnih krivic, ki se jim gode, kar natančneje razklada ona peticija, katero je tudi baron Tauffler podpisal.

To je jedro „Tagblattove“ tiskane jeze, ki je tako huda, da kar slepo okoli sebe opleta ne premislivši, da najhuje tepe sama sebe. To bo jasno, če pogledamo v preteklost še prav novo, ki bo vsakemu še v dobrem spominu.

Na milem vladnem solucu so se nemškutarji na Kranjskem greli že toliko let, da bi bili prav lahko mislili že tudi na druge ljudi, ne sami ná-se, ter privoščili jim tudi nekoliko gorkote, vzlasti poslanci svojim volilcem. Težko jim to ni bilo, ker so imeli svoje dunajske priatelje v državnem zboru v večini. Ali v svojem „verfassungstreuen“ dirndaji so mislili, da je vsak dan nedelja in da predpust vse leto trpi; pri tem so pozabili popolnoma svo-

jih volilcev. Dežman ni mislil na bedo Dolenjcev, ne na stiske in potrebe Kočevarjev, skočil je le kviško, če ga je beseda kacega narodnega poslanca zbodla, pa ne za svoje volilce, ampak za svojo politiko. Dr. Suppan, zastopnik Idrije, se ni nikoli za nič zmenil. Tako je prišlo, da so se ljudje naveličali in nevoljni postali, kajti kaj pomaga „ustavovernost“, če pa kruha ni! Mi takim poslancem ne očitamo toliko tega, da za svoje volilce niso nič storili, kakor to, da še volje niso pokazali in ne prsta stegnili, pomagati jim. Ali mislite, da se ljudstvo dandanes še nič ne briga za to, kaj njegovi poslanci na Dunaji delajo in če za nj store kaj ali nič?

Novi naši poslanci so še mladi po dnevih, ki so po njihovi volitvi pretekli; komaj pol leta so še le stari. Res se ne moremo pobahati z njimi, da bi bili prekucnili svet ali pridobili nam nebesa na zemlji, ker to se v tako kratkem času ob tako neugodnih razmerah ne dá doseči. Vendar imamo že zaznamovati važne korake, ki so jih storili za blagor volilcev. Pridobili so nam drugo paralelko na gimnaziji ljubljanski, rešili nam gimnazijo v Kranji, sprožili vprašanje zavoljo trpinov v Idriji, podpisali prošnjo za zboljšanje naše ljudske šole, in zdaj bodo, kakor za gotovo vemo, potegnili se tudi za Kočevarje, kterim nova postava hoče vzeti pohišno kramarijo. Ali ni to več v par mesecih, kakor pa so nemškutarski poslanci storili vseh šest let, kar so na Dunaji posedali?

Dežman in njegovi naj se toraj primejo sami sebe za uho, če zapazijo, da se vsakovrstno, tudi nemško ljudstvo od njih obrača. Zakaj niso oni kaj takega storili, zakaj so na Dunaji vedno le „ustavoverovali“? Saj je bilo njim vse to ravno tako lahko, kakor našim

Kako sem se jaz likal.

Črtice za poduk in kratek čas.

LVI.

Moj sošolec K., ki zdaj v Petrogradu živi, je bil humorist v podobah, posebno dobro je karikiriral obraze. Njegovim podobam sem jaz pridajal besede, ali pa sva jih kovala oba skup, — nemški, se ve da, ker slovenski sva oba prav slabo znala — in tako smo imeli nekaj humorističen list „ad circulandum“. Taci enega dobi v roke takrat znani „literat“ Germonik, ki je z vsake reči znal „kapital klepati“, ter ga pošlje vredništvu „Fliegende Blätter“ v Münihovo, a brez najine vednosti, na svoje ime.

Nekega dne pribuči k meni K. na dom in upije:

„Lord, Lord, le brž z mano v kavarno, boš nekaj videl.“

Radoveden grem z njim in ko sva v kavarni, mi prinese „Fliegende Blätter“, jih razpre in pokaže dve strani.

Kaj? Saj ni res, ker ni mogoče, da bi kdo risal do črte tako kakor K.! In vendar, vseje tako in celo tiskano.

„Daj, pokaži tisto polo, če jo imaš pri sebi.“ — rečem jaz, ko se ne morem temu dosti naučuditi.

„Je nimam, sem jo že davno zgubil“ — reče K.

Ne, to že ne more biti, da bi bilo to na jino delo. Kdo bo kaj takega tiskal in komu bo všeč! Je preneumno. Pa vendar — tu je bere in vidi se, začarana nisva in list je „Flieg. Blätter“. Sedeva za mizo in gledava to neverjetno reč tako dolgo, da pride kavarnar in prosi, naj bi kmalu prebrala, ker so se že drugi oglasili za list. Dava ga z rok in greva ugibavat, kako bi bil ta čudež zgodil se. Ugibala sva, a uganila nisva. (Še le čez dve let sem jaz zvedel, kako je ona reč prišla v „Fliegende Blätter“.)

V šoli je bil „gaudium“ velik, ko so zvedeli, da je naše „ad circulandum“ prišlo v „Fliegende Blätter“. Kaj pa še le jaz! Moja beseda tiskana! No, to bom pokazal očetu samo dobiti jo moram prej. Zato grem k Bambergu in si naročim dotično številko in ko pride, letim v četrtek domú z njo in jo pokažem očetu. Kaj so vedeli revež!

„Lahko mi prineseš karkoli, saj ne znam nemški brati in nikjer se ne poznám, da bi bil to pisal ti. Pa če bi tudi bil, kdo bo pa bral? Če se tako slabo učis, ne bo nihče verjel, da kaj veš. Mar se bolje uči, da boš kaj znal, potem te bodo že morda drugi poslušali, če boš kaj pravil jim.“

Pametna beseda ta, mene je tako poparila, da sem brž šel nazaj v Ljubljano še predno so mati skuhali kosilo. Pot je tri ure dolga, toraj na nji človek, če sam hodi, lahko marsikaj premišljuje in tudi pozabi, ker je slišal. Ko sem v Ljubljano prišel, je bilo moje prepričanje to, da oče ne vedó ceniti takih reči, kakor so tiskane stvari, ki se beró po vsem svetu. Jaz in K. sva ponosno spala na svojih savorikah, jaz morda še preveč, ker —

Konec tega je bil ta, da sem jaz šel nekega dne — ne šolnine plačat — pač pa po šolsko spridevalo k vodji dr. Mitteisnu. Manjkalo je le še nekoliko tednov do konca, ali kdo se bo dalje učil, če se njegove besede že po časnikih tiskajo! Spridevalo sem dobil ugodno, lepo ceó, samo v matematiki in geometriji dolgo črto; temu se tudi nisem čudil,

poslancem, saj so bili tudi oni v večini. Zakaj ni na pr. dr. Suppan podal državnemu zboru take pritožbe zavoljo bede Idriččanov, zakaj ni branil Dežman Dolebincev in Kočevcev pred neugodnimi postavami? Zakaj se ni nobeden potegoval za kranjsko gimnazijo, da je moral to storiti še le slovenski poslanec? Zabavljanje je toraj neopravičeno, jeza smešna, vse to leti na Dežmanovce nazaj.

Pa saj to Dežman sam najbolj ve in naj britkeje čuti ob koncu slave svojih dni. Zdaj je že podoben človeku, ki slepo svojo jezo spušča v besedah, ker drugega ne more. Če bi v strasti ne bil tako namočen, bi pač razumel, zakaj so njegovi rojaki Idriččani zdaj popustili tiste, kateri so jih le z obljubami pitati, pa obrnili se na stran onih, pri katerih vidijo dobro voljo in tudi že nekaj dejanj.

Za obrtnike.

Ne dá se tajiti, da se malim obrtnikom slabo godi, toliko zaradi svobodne konkurence, ki so jo liberalni postavodajalci prinesli, ko likor zaradi silnega pritiska velikih tovarn, in zavoljo svobodne kupčije, ktera inostranskemu blagu vrata v naše kraje odpira. V Lincu se je zbralo te dni 300 do 400 obrtnikov, kateri so sklenili, poslati državnemu zboru prošnjo, da naj pomaga malim obrtnikom na noge.

Peticija, ki je bila enoglasno sprejeta, in ki povdarja misli tudi v našem listu že večkrat naglašene, glasi se od besede do besede:

„Visoka zbornica poslancev!“

Ker mala obrtniija v novejšem času vidno hira, tako da mora poginiti, ako jej ne pride pomoč, obračamo se podpisani obrtniki do visoke zbornice s to vdano prošnjo.

Pogum nam dajejo lepe besede prestolnega govora, ki so se glasile:

„Obrtniška postava se mora prenameniti po storjenih skušnjah v prid obrtništvu, posebno malim obrtnikom, in uravnati se morajo razmere med mojstri in pomočniki.“

V tem stavku vidimo po dolgem premoru zopet enkrat ozir na našo slabo stanje in upanje do boljše bodočnosti.

Tukajšna kupčijska in obrtniška zbornica je sicer o tem že temeljito poročala, vendar ne bo odveč, ako mi še posebej svoje mnenje

izrazimo, in povemo, kako slabo se obrtnikom godi, in kako bi se to po našem skromnem mnenju zboljšati dalo. Najprej pa prosimo ponižno:

Visoka zbornica naj se kmalo loti dela, da obrtniško postavo prenaredi, ker je nujna pomoč potrebna. Nevarnost preti, da v kratkem vse obrtnišstvo razpade, in to je za celo državo velika nevarnost. Obrtnišvo in kmetijstvo sta stebra človeške družbe; če obrtniki vsi berači postanejo, razvalilo se bo celo državno poslopje. Uzroki, da obrtniija propada, so po našem mnenju ti-le:

A. Ker je prevelika obrtniška svoboda.

B. Ker velike tovarne vse delo na se potegujejo, mali obrtniki pa se z njimi meriti ne morejo.

C. Ker se taki ljudje lotijo obrtniških podvzetij, ki se dotične stroke nikdar učili niso.

D. Ker si nekteri prevelike svote izposojujejo, in po nezdravi špekulaciji obresti od posojil vedno bolj kviško ženejo.

Da bi se tem neprilikam v okom prišlo, treba je zgoraj omenjene napake odpraviti, in tak obrtniški red ustanoviti, da bo primeren bitju male obrtniije in potrebam časa.

I. Najprvo naj se omeji obrtniška svoboda in sicer na sledeč način:

1. Da vsak ne bo smel obrtniije začeti, ampak a) kdor hoče samostojen obrtnik postati, se mora izkazati, da se je v dotični stroki izučil, in se potem več let praktično vadil; b) dovoljenje se mu da le, ako dokaže da je pošten človek, da ima toliko denarja, da more obrtniijo začeti in da je v tistem kraju tak obrtnik potreben, in da drugim obrtnikom svoje vrste v tistem kraju ne bo preveč škode naredil. Dovoljenje za obrtniijo daje obrtniška oblastnija v dogovoru z občino in obrtniško zadrugo dotične občine.

2. Nektere obrtniije se morajo prepovedati, ali pa vsaj močno omejiti, tako na pr. a) barantija ali havziranje (— S to točko se mi nikakor ne strinjamo, ker na Slovenskem mnogo tisoč ljudi, osobito Kočevarjev, Ribničanov in Laščanov od barantije živi. Op. Vredn. —) b) potujoči kupčijski šotori, ker so ti pogosto sleparski, in ljudem z najslabšo robo postrežejo; c) kaz-

niln'ce ne smejo več obrtnikom konkurence delati, in če delajo, smejo le za mojstre delati, ne pa neposredno za stranke.

II. Kot drugo sredstvo smatramo to, da se kapitalu prevelika moč ne dá. Zato je potrebno:

1. Postava zoper oderube.

2. Take hranilnice, ki niso za dobiček ustanovljene, se morajo davka oprostiti, ako le svojim udom denar posojujejo.

3. Davek se mora bolj primerano razdeliti, da mali obrtniki ne bodo preobloženi.

4. Pri terjatvah obrtnikov naj sodnje bolj na kratko in bolj prosto posredujejo.

5. Naj se določi obrok, do kdaj ima stranka pravico, pritožiti se čez prejeta blago.

6. Naj se naredi postava zoper ponarejeno blago.

III. Na mesto nekdanjih zadrug (zünfte) pripravne in času primerne zadruge, ki bodo obrtnike v svojo sredo sprejemale in na zunan skupno zastopale.

Tisti, ki se v enim in istem kraju pečajo z isto obrtniijo, so samoupravna (avtonomna) zadruga.

Vsak obrtnik se mora svoji zadrugi pridružiti. Kolikor je v kakem kraju obrtniških strok, toliko je zadrug. Predstojniki vsih zadrug pa vzajemno branijo obrtniški tan tistega kraja. Iz vseh zadrug se voli okrajni obrtniški odbor, ki brani in zastopa obrtnišvo nasproti postavodajalnim in vladajočim oblastnjam.

Zadruga nadzoruje izgojo svojih učencev, tako v strokovnjaškem, kakor v verskem in pravnem oziru.

a) Mojster mora zopet dobiti pravico do izgoje svojih učencev, ktero pravico je bil skoraj že izgubil poslednji čas;

b) ob nedeljah in praznikih, in ob večerih naj se ustanove fantovske šola za poduk v stroki in v pisanji ter branji, računanji;

b) kateri otrok ni postavljen čas šole obiskal, ne sme biti sprejet za učenca, ki se sprejme s pisano pogodbo med mojstrom in očetom otroka.

Te vdane predloge pokladajo podpisani visoki zbornici, prepričani, da izražajo s tem mnenje celoga obrtniškega stanu, in upajo, da se bo visoka zbornica na njihovo prošnjo brž ko mogoče ozrla.“

Slede podpisi.

ker bi teh predmetov res nikdar zdelal ne bil, sem imel ravno tako trdo glavo zanj, kakor nemec za slovenski jezik.

Ko s tem spričevalom vzamem slovo od sošolcev, zagotovivši jim še dolgo pomoč v jezikih, so to vsi obžalovali in me hoteli po vsi sili imeti še med seboj. A jaz sem odšel ponosno, kakor gre fant v vojsko. Šel sem res v vojsko, pa v kako! To bodo pokazale dogodbe daljnih let.

Kaj zdaj? Da, res, kaj bo? Pa naj bo, kar hoče, matematike in geometrije, tega zaganja se ne bom več učil. Kaj pa početi? Domu ne smem, oče me ne marajo, mati — kaj bodo revica! K šmarnogorskemu gospodu si ne upam, še manj k našemu gospodu župniku. Posajen sem na suho, čisto na suho, ker v hiše, po katerih dobivam hrano, me več ne pusti vest. Saj več ne hodim v šolo.

Da, v šolo ne hodim več, ali drugi hodijo in tem lahko pomagam naprej. Razen tega pa lahko pišem — pišem za časnike, pri katerih se več zasluži, ko pri šolskih nalogah. Nemški znam, dokaz temu ona reč v „Flieg. Blätter“ o „Diogenu“ tiskana, — pogum! Čemu se boš dalje učil po šolah! Matematika in geome-

trija ste ti brun, čez katerega ne boš nikoli skočil, prej si boš zlomil nogo. Čemu boš toraj skakal?

Do konca leta sem toraj živel pri gospodskih rodominah, katerih sinove sem naprej potikal. Med temi je bil eden, — brat sedajnega nemčurskega poslanca, ki je bil v šoli najslabši, pa mi je z mojo pomočjo pri latinščini in matere svoje letanji odjedel prejšnje leto stipendijo, za katero sem tudi jaz prosil. Ta je moral zdaj največ „švicati“, drugače bi ga bili drugi topli v šoli.

Na koncu leta nisem šel domu. Oče so prišli in rekli, da ne bom imel kje spat doma; saj je svet širok in če so že moje reči kje brali, me bodo gotovo obrajtali; veselilo pa jih (očeta) bo, če se kdaj pripeljem v lepi kočiji velik gospod pred njihovo hišico.

Pa kaj je to moja domišljija in lahkomiselnost brigalo! Saj sem bil povabljen s sošolcem vred k sošolcu, sinu c. kr. okrajnega predstojnika v Bistrici na Notranjskem, na vse počitnice. Šla sva tje, a ne naravnost, ampak po meni nekoliko že znani poti od Loke preko Žir, Idrije in na Logac. Potovanje je bilo lepo za naju, vzlasti za mojega tovarša, ki je do-

tje komaj Šiško videl. Vendar za bralce ni mikavno, ker nisva imela nikjer nobenih zaprek. V Logacu sva sedla na železnico, po kateri se jaz nisem do tje bil še nikoli vozil, in bi se tudi ta pot ne bil, če bi ne bil moj tovariš plačal zame. To je bila moja prva vožnja po železnici in nič drugače se mi ni zdelo, kakor kmetu, ko se prvič pelje. V Postojni sva pa že stopila z voza in potem šla peš do Bistrice, čeravno je moj tovariš vedno zdihoval in na vsakem kamnu počival.

Kako je bilo v Bistrici prijetno, kako kratek mesec dni! Ljubeznjiva rodovina, pri kateri sem se jel likati v družbi ter zgubljati plašnost in divjost nasproti ženskemu spolu! Gospodinje so pa res tudi razumele oblati človeka, da se privadi družbe, in po njih sem spoznal, da človeka kinča ne le vednost, ampak tudi spodobno obnašanje, in tako sem zapazil na sebi vse polno grč, ktere bo treba še porezati, pogladiti, da bom človek. Moja tovariša sta bila v tem mi veliko spredej, nista — kakor jaz — zarudela, če sta kaki gospej ali gospici morala reči „küß die Hand“, tudi sta se zela priklanjati kakor papiga na drogu, moj hrbtnec pa je bil nevpogljiv ka-

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 10. februarja.

Državni zbor ima posvetovanja o zemljiščnem davku, ki bodo precej časa trajala — potem pride budget na vrsto, ki bo odločil osodo ministerstva.

Oficijozni „Fremdenblatt“ javlja, da še noben ministrov ni dal ostavke, toraj naučni minister še ni imenovan.

Vnanje države

Porta hoče Črnigori mesto mahomedansk h krajev Plane in Gusinja odstopiti Kuči Krajino, kjer bivajo več noma kristjani.

Angleški parlament se je zopet sešel in bil 5. t. m. odprt s prestolnim govorom. Prestolni govor se dotika posebno vnanjih zadev. Govori pa tudi o irski revšini in obeta neko malo podporo in neko spremembo zemljiščnem irskem vprašanji. Parlament je sklenil na ta govor s posebno adresno odgovoriti. Irski poslanci zahtevajo, da ta adresa naglasi potrebo reform na Irskem v agrarnih zadevah kar se ve, da Angležem ni po volji. Ta sesija angleškega parlamenta bo jako burna; liberalci bodo hudo napadali vladu zavoljo vnanje in notranje politike. Ta sesija je poslednja tega parlamenta, potem bodo pa volitve, zato bo imela velik vpliv na bodoče izbranje poslancev.

Izvirni dopisi.

Z Ljubljane, 7. februarja. (Državni zbor. — Kaj je z novimi ministri? — Spomenica českih škofov in prememba šolskih postav. — Abendrothova komedija.) Državni zbor je danes sklenil, da se nasvet večine odsekov sprejme za podlago posebne obravnave glede nove zemljišne davkarske postave. Ministri so najprej glasovali za predlog manjšine, ki se z vladoim predlogom strinja, potem pa so glasovali z večino. Pri posebni obravnavi se je bila vnela že pri prvem oddelku huda in obširna obravnava, ktere se je vdeležilo od obeh strani več govornikov in ki bi bila trajala lahko še en dan, ko bi ne bil sprejet nasvet, da naj bo že skoraj konec obravnave. Moravski poslanec grof Vetter in štajarski liberalni poslanec baron Walterskirchen sta pri tej priliki k nasvetu večine stavila take dodatke, da je ta od-

delek postal podoben nasvetu vladinemu oziroma manjšine odsekov; za nekatere dežele, zlasti za deželo kranjsko je ugodno, da se novi davek kakor hitro mogoče razdeli in pobirati začne, zato so poslanci moravski in slovenski glasovali za omenjene dodatke, ki so bili vsled tega sprejeti s 155 glasovi proti 130. Kakor sem Vam že poročal, sta bila Hohenwartov in česki klub sklenila, da smejo poslanci pri posebni obravnavi tako glasovati, kakor se jim za deželo, ktero zastopajo, zdi najbolje in najprimerneje. Ker v pondeljek zborujejo delegacije, bode prihodnja seja pustni torek in se bo nadaljevala posebna obravnava zemljiško-davkarske postave.

Kaj pa z novimi ministri? O teh tukaj ravno tako malo vemo, kakor vi v Ljubljani. Govorilo se je sicer, da je baron Kriegsau že imenovan za učnega ministra in da bode zdaj zdaj razglašen, danes pa liberalni listi poročajo, da se je ta misel zopet ovrgla. To svoje mnenje opirajo na dogodbe pri včerajšnji obravnavi učnega proračuna v budgetnem odseku. Govorilo se je, da Stremajerja ne bo več k tem obravnavam, pa okoli sedme ure je nenadoma prikoračil, in silno nasprotoval Čehom, ki so v posebni resoluciji zahtevali, da naj se praško vseučilišče vravna tako, kakor narodna ravnopravnost to zahteva. Stremajer je ugovarjal, da se mora nemšk (!) pričetek praškega vseučilišča varovati, da se nemščina ne podpira zaradi nemškega prebivalstva, ampak zaradi države in omike, (kakor da bi se v drugem jeziku nihče ne mogel izobraziti!!), da Čehi nimajo pripravnih učiteljev, da država nima denarjev itd. itd. Liberalcem je prav iz srca govoril, in danes ga liberalni listi, ki so nedavno zabavljali, zopet preslavlajo kot velikega moža. V tem pa so različnih misli, zakaj da je Stremajer tako govoril. Eni pravijo, da se je hotel s tem liberalcem zopet prikupiti, eni trdijo, da se je hotel s tem govorom še enkrat potegniti za svoje preljubno dete (nemško-liberalno šolstvo), preden se umakne reakcionarnemu (nasprotnemu) nasledniku, eni pa vidijo v tem znamenje, da Stremajer še ostane učni minister. Kteri imajo prav, tega vam ne morem povedati, pa se bo kmalo pokazalo. Vidite toraj, da je minister Taaffe v silni zadregi, in neki tukajšnji list danes poroča, da se hoče iz te zadrege rešiti s tem, da sam

prevzame naučno ministerstvo, bivši česki namestnik b. Weber pa da postane notranjih zadev minister. Toda ne vem, če bi to kaj pomagalo. Desnica sicer ne bo nasprotovala, ako Taaffe začasno prevzame vodstvo naučnega ministerstva, da le Stremajer gre, a z Weberjem bi bili Čehi gotovo nezadovoljni in s Čehi vred vsi drugi Slovani. Glavno nasprotovanje velja Stremajerju, ki je s svojim včerajšnjim govorom avtonomistične poslance tako razburil, da mu proračuna ali budgeta po nobeni ceni nečejo dovoliti. Ako se je toraj Taaffetu posrečilo rešitev za zdaj še odložiti, bode moral pri budgetni obravnavi, kakor je „Brenclj“ pel, pokazati roge. Razna omenjenih reči je med desnico tudi to zbudilo nevoljo, da se po naznanilu liberalnih listov jako laskajo tistim 44 liberalcem, ki so se bili pri vojni postavi ločili od svojih tovarišev, ter glasovali z avtonomist čno večino. Po tem takem bi teh 44 veteranjakov več veljalo, kakor cela desnica, kteri to pač ne more biti vse eno.

Veliko hrupa je zbudilo med liberalci pismo českih škofov, ki pravijo, da so doslej s sedanjimi šolskimi postavami sicer potrpežljivi, da pa ne bodo mogli več k izvrševanju teh postav pomagati, ako se primerno ne spremene. V današnji seji so res tudi že Menger in tovariši vladu v posebni interpelaciji vprašali, ji je li to pismo znano in kaj misli neki proti škofom storiti? Tudi zadnjič naznanjeni predlog Liechtensteinov o premembi šolskih postav in z njim ob enem vladi izročeni Lienbacherjev predlog, da naj bi se naprej dolžnost v šolo hoditi od 8 let zmanjšala na 6 let, liberalnim listom nista po volji, in tudi nekteri naših trdijo, da sta ta dva predloga nepril čna, ker sta hudo vznemirila liberalno manjšino. Pa vsakdo čuti, da tako, kakor zdaj, ne more dalje biti, in če bosta ta dva predloga kaj pripomogla k temu, da se politično obnebe že skoraj vedriti in jasnit začne, potem pač ne moremo reči, da sta bila nepril čna.

V delegaciji je včeraj vojni minister odgovoril na interpelacijo poslanca Winklerja o Abendrothovem ravnanji s kranjskimi vozniki. Ta odgovor ne daje veliko upanja, da bi ljudje z lepo dobili svoj zaslužek. G. Obreza misli zdaj reč izročiti odvetniku in Abendrotha pa njegovega pajdaša tožiti. Vendar pa je treba reč dobro prevdariti, da ne bodo imeli ljudje

kor da bi imel železen drog v sebi. Tak sem bil večkrat tarča za kratkočasenje drugim, koliko nježah ust se je smijalo mi! Medved plešajoč ni bil nič proti meni. Jezilo ali bolelo me to ni in večkrat sem se sam sebi smijal najglasneje. Gospodične so izrekle svojo sodbo o meni tako, da se z vsakega štora iztesa kako gladko orodje, toraj tudi nad mano ni popolnoma obupati; če bi me oné v žehti imele, bi se to kmalu poznalo, ker nisem tako nevkreten, kakor se vidim. Jaz sem jim to rad verjel, ker niso imele v rokah palice, ampak posmehovale se mi, če sem kako prav neumno ali hribovsko bleknul. Že sem jel spoznavati, da utegne ženska družba biti včasih vsaj ravno tako kratkočasna kakor dijaška brez profesorjev.

V tem času pa nismo vedno doma čepeli — o ne, razhajali smo se tudi po okolici. Pri žegnanji v Zagorji sem se seznanil z gospodom župnikom, kar omenim le zato, ker to znanstvo še zdaj brez prenehanja trpi in sem vselej vesel, kedar vidim spoštovanega in častitega gospoda, ki je zdaj že na viši stopinji. Pozneje, ko me je osoda v tisti kraj zaguala, sva še marsiktero rekla.

Te počitnice so še posebne važnosti zame zato, ker so mi dale v roko pisateljsko pero. Peljali smo se namreč enkrat na Vrem, kjer nas je spoštovana hiša Deklevova dobro pogostila in smo šli ogledat podzemeljsko jamo pri Skocijanu, kjer se Reka v zemljo zgublja. Kako sem bil jaz očaran po tej podzemeljski veličastnosti, po grozni naravi okoli itd.! Nisem mogel drugače, da sem sedel za mizo in spisal poročilo tega izhoda za tamošnjo družbo in ga potem brat. Da bi bil spis dober, ne bom rekel, vendar mu je občinstvo ploskalo — menda najbrž za šalo, a gospod predstojnik je rekel:

„Pošljite ta popis „Laibacherici“ za „Blätter aus Krain“, bote videli, da ga bodo sprejeli, če ga še nekoliko opilite!“

To je bila iskra v gobo, strela v slamnato streho. Spravil sem se čez spis, ga prenačeval, pilil, prepisaval, sam sebi glasno in tiho prebiral — z eno besedo: nič drugega mi ni rojilo po glavi ko ta spis. V sanjah sem ga že videl tiskanega in pod njim se je lesketalo moje ime. Ni bilo pravega miru več, prigo-varjal sem tovarše, da greva nazaj v Ljub-

ljano, tako dolgo, da smo se nekega dne vsi trije napotili proti Postojni. Težko sem vzel slovo od preprijazne rodovine, morda bi bilo mi ob slovesu še bratkeje okoli srca, če bi me ne bil spis v žepu tako skiel. Lepi so bili ti dnevi, ne bom jih nikdar pozabil. Najin sošolec naju je spremil do Postojne, tam smo pili še enega skup, potem smo se razšli. Videli se vsi nismo več, ker on je šel potem na Reko, kjer je bil bliže doma, pozneje v Prago in — nekega dne so mi poslali njegovo fotografijo s pristavkom, da je umrl. Fotografijo hranim jaz v „album“, spominj ná-nj pa v srcu.

Pri „šrang“ nad Postojno smo si podali roke, Bistričan je zavil se nazaj, Ljubljancan, dobivši za pot denarja z doma, je sedel na železnico, jaz pa, ki nisem imel denarja dosti in se mi je še tega škoda zdelo, jo vkrenem skoz gozd proti Rakeku. Za pot nisem vedel, tudi me je noč prehitela in tako sem po dolgem tavanji po hosti vendar pršel o polnoči do Rakeka, kjer me je Lavričev hlapec z usmilenja na mrvo spustil, da sem spal, zjutraj mi pa prinesel kos kruha in požirek slivovke, kar mi je dobro zaleglo.

še večje škode, ter s svojim zaslužkom zgubili še tožbenih stroškov. Bodemo videli, kaj da porečeta Abendroth in njegov pajdaš, neki bankir Rus.

Z Ilirske Bistrice, 4. februarja. (Dobrodnele Vodnikove besede tragičen konec) Veselica, ktera se je 2. februarja v naši čitalnici Vodniku na čast in v korist stradajočim Notranjcem in Istranom v občno zadovoljnost vršila, dosegla je kljub vsem nasprotnim, maločastnim in dobrodnele namen malo podirajočim oviram, vendar le svoj namen.

Vzrok, da je bila veselica od domače strani alabo obiskovana je smrt, ki je malo pred veselico obiskala jako spoštovano in na daleko čislano poštno hišo, ter ž njo vred še veliko drugih hiš vrgla v žalost. Druzega vzroka se nam zdi nečastno omenjati.

Hvala in vsa čast gre oddaljenim gostom, ki so nas počastili blagovohili in takó največ pripomogli k lepi svoti čistega dohodka 50 gl. 50 kr., ktere dobodo polovično naši stradajoči Notranjci in Istrani. Reči smemo, da mi se nismo bili po sedanjih razmérih nadjali takó sijajnega vspeha dobrodnele naše besede. V imenu stradajočih Notranjcev in Istranov bodi tedaj tú od celega odbora najtoplejša zahvala izrečena vsem požrtvovalnim vdeležiteljem veselice in vsem onim, ki so bili zadržani priti, a poslali svoje ženske.

Program besede se je v splošno zadovoljnost gladko izvršil, le obžalovati je, da je bila okusno okinčana dvorana preveč prazna. Gospodščina Š. je takó v srcé segajoče govorila svoj govor za stradajoče Notranjce in Istrane, da bi bila še srca onih ganila, kteri so nas s svojo nenazočnostjo počastili. G. M. je bil kakor vsikdar v svojem elementu. Nova prikazen na odru naše čitalnice je bilo letos gospod čna T. ki je svojo nalogo jako spretno in natanjko izvršila in se s svojim nežnim glasom vsem prikupila ter skazala se izvrstno diletantinja. Hvale vredno so tudi vsi drugi gospodje izvršili svoje naloge. Pevci so se vrlo lepó obnesli in želi občno pohvalo. Veselilo nas je s srca zopet enkrat videti in čuti bivšega našega pevovodja g. S., ki je s svojim glasom zdatno pripomogel k lepemu petju. Hvala gre tudi posebno g. R. za trud pri pevskih vajah.

Veselje nam je pa kalil žalosten in redek dogodek, kteri se je kmalo po polnoči pripetil. Gospej Hartmannovi, ki je že dalj časa bolela na pljučni bolezni, je kmalo po začetku plesa v dvorani slabo prišlo takó, da je morala plesno sobano zapustiti ter je v stranski sobi po pretekli 3/4 ure za pljučnim vtrpanjem dušo izdihnila.

Po tem tragičnem dogodku je moralo — se ve da vse razveseljevanje prenehati in takó se je veselo pričeta beseda žalostno končala.

O d b o r.

Z Bovškega, 30. pros. Huda zima pritiska že tri mesece tudi nas uboge Evine otroke v prijetni bovški dolini, v kteri se že leta in leta prepiramo zaradi narodnosti domo in rodoljubju na korist in v pospeh in razvoj naroda, kojega ljubimo kakor punčco svojega očesa. Zarad ljubezni do naroda in mile nam slovenske domovine nas naši nasprotni krdo gledajo in pikajo, češ da smo mi krivi nesloge na Bovškem. A za Boga! ali morda da mislijo, da se bomo potegovali za pravice Nemcev in Madjarov, kteri jih že vživajo v polni meri? Zahteve naše so mirne, pohlevne in ne prenapete. Sam §. 19. državno osnovne postave nam jih zagovarja. Te pravice zahtevamo in ne drugih. Mislim, da govorim dosti umljivo. Bovški Slovenci smo mirne duše. Gledali smo

dolgo časa mirno pa žalostno, ko so se nam kratile drage nam narodne svetinje. Še le ko so se povsod Slovenci jeli gibati, bil je tudi za nas skrajni čas, da so se nam oči odprle ter smo pri zdravi pameti jeli premišljevati, kaj bodočnost nam prinesla, če dalje roke križem držimo in le po stari nerodni škodljivi poti naprej dirjamo. Nasledek tega umnega premišljevanja nam je vstanovil narodno čitalnico, ktera se prav hrabro in zvesto drži svoje naloge. Ni se bati da bi prenehala delovati na narodnem preoranem polji. Čitalnica bovška je skala in zato bo trdna kakor bovške skale. Naj se le zaganjajo vanjo v harji in strastni valovi vse bo brez vspeha. Njene korenine so se že globoko v narodni zemlji vtrdile in nobena nasprotna moč jih ne bo izruvala. Čeravno pa to zimo zarad prehudega mraza ni napravila besede ter stopila v kolo drugih čitalnic na Goriškem, zaostala pa ne bode, marveč spomladi bo že priredila tudi gotovo svojo qesedo s prav obširnim programom.

Od Jezera na Koroškem, 5. febr. smo izročili materi zemlji truplo čast. g. Štefana Vrankar-ja, župnika pri nas, vrliga slovenskega narodnjaka, občespoštovanega muža, po kratki pljučni bolezni. Rojen je bil v Blagovci na Kranjskem 22. grudna 1810, dobil je starček svojo bolezen vestno spolnovaje duhovska opravila. Obiskal ga je v bolezni kokriški gospod provizor, njegov zvesti prijatelj, in tudi previdel s sv. zakramenti za umirajoče, češar je sam želel. Na dan pokopa se je veliko ljudstva tudi iz sosednih fara zbralo, ki je ranjkega visoko spoštovalo, tudi gospode je bilo nekoliko. Pokopal ga je č. g. Muden, kapeljski župnik, njegov vrli prijatelj. Ker je bil pa g. župnik še bolehen, je prevzel kokriški gospod izvrstni govor, kteri je segal v srce prčujčih in bode gotovo nepozabljiv vsim prčujočim.

Ranjki gospod je bil pri nas 25 let in si je tudi lep spominke postavil posebno z zidanjem krasne cerkve sv. Ožbalda, veliko truda je stalo to zidanje ljudstvo je rado dajalo in z veseljem pomadalo pri tem delu. Naše ljudstvo je slovensko, narodno, zato pa tudi želimo, da bi dobili narodnjaka za svojega marljivega duhovnega očeta. Naj bo pokojni naš gospod priporočen tudi kranjskim duhovnom prijatom v blagi spomin, na ktere se je on tako rad v življenji spominjal. Naj v miru počiva!

Razne reči.

— „Edinost“ zasežena. Zadnja številka „Edinosti“, vrliga primorskega lista, bila je zasežena zaradi nekega dopisa iz Srbije. Kakor videti, niso v Trstu nič na boljem, ko mi v Ljubljani.

— Slovanska beseda v Trstu je, kakor se nam piše, izvrstno obnesla se. Bilo je nad 3000 ljudi navzočih, tako da so morali kaso zapreti zavoljo pomanjkanja prostora. Dopisnik še pristavi: „Položili smo temelj, sedaj se bo večkrat igralo, lahoni so poparjeni nad našm vspehom. Noben laški časnik ni znil besedice o veselici, kajti bo, se, da ne bi pravi Lahi v Italiji zedeli, da Trst vendar ni tako lašk, kakor so ga jim naši irreden-tovci popisali.“

— „Natur und Offenbarung“ se zove časnik, ki izhaja v Münsteru iz Aschen-dorfove bukvarne in stane na leto 8 mark, ali v našem denarji blizo 5 gl. Ta list se že 25 let bori zoper materjalistične nauke, in se toraj priporoča vsem, ki se hočejo znanstveno prepričati o ničevosti materjalističnih nazorov.

— Po vojnem šematizmu je v Av-

striji 1 maršal, 24 feldzeugmeisterov in kavale-rijskih generalov, 77 feldmarschallieutenantov in 129 generalmajorjev, skupaj 236 generalov.

— Nemci se silijo v Bosno. „Es-sener Zig.“ javlja, da se bo iz Altendorfa 16 in Essena 5 rodovin kmalo izselilo v Bosno. Treba je, da se tudi Slovani začno bolj nase-ljevati iz Avstrije v te dežele, da se tam Nemci preveč ne vgnezdijo.

— Zaba vni in podučni kat. list: „Alte und neue Welt“, 7. zvezek, je s sledečim obsegom na svetlo prišel: Roland. Von Dr. Franz Alfred Muth. Dionysius und die Sibyllen. Scenen aus der römischen Cäsarenzeit. Von Marie Schultz. Autdeutsche Meisterwerke. Kunstgeschichtliche Bruchstücke von Dr. B. Sammler. 2. Die Chorrune von Heisterbach. Johannes Tetzl. Von W. Hermann. Der Alte vom Berge. Eine Erzählung aus der Bühnenwelt. Von Philipp Laus. Heldenbilder. Von J. Schaffer. London. Reise-Erinnerungen von Karl Faber. Hausapotheke für's Volk. 7. Die Angelika oder Engelwurz. Von Dr. J. A. Schilling. Skizzen aus Amerika. Von J. von Einbeck. 2. Amerikanische Theecultur. Die Opferschalen. Von Ferdinand Heitemeier. Sophia. Von S. von Starkenburg. Sehnsucht am Abend. Von P. Ambros Schupp. S. J. Am Bivouak-fuer. Heitere Erinnerungen aus Schleswig-Holstein. Von Theodor Berthold. Allerlei. Am Scheidewege. Ein echtes Volksbuch. Gefähr-volle Fahrt. — Sonntag-Nachmittag in einer italienischen Dorfkirche. Charade. — Auflösung des Rebus und der Charade auf S. 256.

Illustrationen: Roland. Original-Feder-zeichnung von E. von Luttich. — Die Chor-rune von Heisterbach. — Am Scheidewege. Nach dem Gemälde von Professor Gustav Spangenberg. Gottesdienst in den Katskomben. — Auffindung des heiligen Kreuzes. — St. Crispin und sein Bruder Crispinian. — Gefähr-volle Fahrt. Nach einer Zeichnung von Herman Junker. — Der Krystallpalast von aussen. — Der Krystallpalast von innen. — Die alte Kathedrale von Sophia — Sophia. Nach einer Skizze gezeichnet von L. E. Petrovits. — Un-reitbar verloren. Org-Zchg. von Kronberger. — Initiale B.

Eksekutivne dražbe.

11. sveč. Anton Sever (3) iz Brezovice (2805) v Ljubljani;

14. sveč. Janez Brancelj (3) iz gorenje Brezovice (2220) na Vrhniki; Janez Sever (3) iz Studenca (2172) v Senožečah;

16. sveč. Evgen Trebnhovič (2) grajščina Schluchterschwert (21.375) iz male Loka; Martin Zupan (1) iz praprotne Police (2188) v Kranji;

17. sveč. Anton Rundič (2) iz gorenje Kožane (1740) v Postojni; Anton Zaplotnik (1) v Kranji (910); Janez Terlep (1) iz Derečega vrha (2694) v Mokronogu; Urša Završnik (1) v Radečah (380).

Za stradajoče Istrijane so podarili:

S Tomina neimenovan 5 gl. Svibenski farani z g. župnikom 6 gl. Č. g. Anton Jerma, župnik 2 gl. Č. g. Miha Tavčar 4 gl. Neime-novana v Ljubljani 1 gl. Svetogorski farani z duh. past. 10 gl.

Za stradajoče Notranjce so darovali:

Svibenski farani z g. župn. 5 gl. Č. g. Ant. Jerina, župnik 1 gl. Č. g. Miha Tavčar, župnik 6 gl. Svetogorski farani z duh. past. 10 gl. Č. g. I. I. župnik 3 gl.